

BOSNA I HERCEGOVINA
P R E D S J E D N I Š T V O
Predsjedatelj

Sarajevo, 06. februar 2022. godine

Poštovane Ekselencije,

Država Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do danas, od rane bosanske banovine do dejtonske BiH, oduvijek je bila prostor na kojem su se susretale različite, ali u isto vrijeme slične abrahamske religije: katoličanstvo, pravoslavlje, islam, judaizam, a historiju srednjovjekovne države karakterisalo je i prisustvo Crkve bosanske kao specifičnog izraza bosanske duhovnosti, ali i državnosti.

Takav multireligijski kontekst bosanskog društva i države nastao je uslijed širih geopolitičkih strujanja i utjecaja na prostor naše države. Kazličita carstva, kroz svoja osvajanja, donosila su na prostor Bosne i Hercegovine različite religije, kulture i običaje. Dijalog kakvog ga zamišljamo danas, kao oblik tolerancije, ako ćemo biti iskreni, u ranoj historiji naše države, nije postojao u dimenziji u kakvoj ga danas zamišljamo.

Ne može se ispustiti iz vida niti postojanje vjerske netolerancije, pa čak i nasilja na vjerskoj osnovi, pogotovo kada se zna da su pripadnici Crkve bosanske, pa i bosanski vladari, bili anatemisani zbog pripadnosti tom vjerskom opredjeljenju.

Ne može se, također, zanemariti da su brojni sukobi tokom naše historije imali podtekst vjerskog rata, kao ni činjenica da su neke vjerske skupine, unatoč već prisutnoj vjerskoj šarolikosti Bosne, svoje utočište pronašli u Bosni i Hercegovini, poput Jevreja Sefarda.

Historija bosanske države pamti i progone heretika i pružanje utočišta onima koji su u nekom trenutku, negdje drugo, bili shvaćeni kao takvi.

Historija bilježi i pozitivnije primjere u međureligijskim relacijama, poput instituta Ahdname, koji je bio jedan politički ugovor putem kojeg su se Osmanlije, kao osvajači Bosne, obavezali na pravo poštivanja katoličkih zajednica.

Ako taj institut posmatramo van konteksta glorifikacije, iako je i takav kontekst prisutan, i ako ga pogledamo očima onog vremena, slobodno možemo reći da se radi o činu vjerske tolerancije, koji nije bilo odlika tadašnjih vremena, jer Evropa ubrzo nakon toga ulazi u period teških vjerskih ratova.

Sve ovo što sam u kraćim crtama naveo, a o čemu bi se moglo govoriti dosta šire, ukazuje da je međureligijski kontekst bosanskog društva i države prilično ambivalentan, govori o tome da postoje u različitim historijskim periodima primjeri i vjerske tolerancije i vjerske netolerancije.

Sveukupnost takvih prilika odrazila se i na način života naših ljudi kroz minula stoljeća, decenije i godine, ali, Bosna i Hercegovina uvijek je bila mjesto koje uporno pokazuje da se i pod najtežim okolnostima može živjeti skupa. Biće bosanskog čovjeka nikada nije bilo biće koje isključuje drugog i njegovo vjersko opredjeljenje.

Na međuljudskom nivou oduvijek je u Bosni I Hercegovini bilo prisutno i nešto više od dijaloga, pa i međuvjerskog, a to je zajedničko življenje u bogatstvu različitosti, koje nikada nisu bile nešto što je strano nego bogatstvo koje je nama prirođeno.

Ni moderno konstituisanje države Bosne i Hercegovine koje je bilo predvođeno od jednog sekularističkog, da ne kažem ateističkog političkog pokreta, nije zanemarilo multireligijski kontekst bosanskog društva. Tako su na zasjedanju ZAVNOBiH-a bili prisutni predstavnici svih vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini, i to ne slučajno, nego zbog činjenice da su i sami uzeli učešće u antifašističkom pokretu koji je iznjedrio modernu državnost Bosne i Hercegovine.

Koristim ovu priliku da se zahvalim, sada već penzionisanom, kardinalu Katoličke crkve u Bosni i Hercegovini Vinku Puljiću, koji je svojim višedecenijskim djelovanjem dao veliki doprinos promicanju međuvjerskog dijaloga u Bosni i Hercegovini. Želim podsjetiti na to da je Kardinal Puljić u gotovo cijeli period agresije na BiH i period opsade grada Sarajeva, proveo u ovom gradu dijeleći svoju sudbinu, sa sudbinom vjernika, i svojih

sugrađana koji su bili izloženi teroru onih kojih ne vjeruju u ideju Bosne, u ideju mira i normalnog življenja.

Za kraj, želim poručiti da upravo u takvu ideju države Bosne i Hercegovine duboko vjerujem. Države i društva u kojemu će uvijek biti mesta za sve građane, pripadali oni ovoj ili onoj konfesiji, ili pak svoja humanistička uvjerenja zasnivali na nečemu sasvim drugačijem. Jedina netolerancija koju sam spremam podržati jeste netolerancija spram onih koji različitosti, pa i vjerske, nastoje da zloupotrijebe kako bi proizvodili ili produbljivali društvene podjele.

Međutim, na sreću, takvih je, vremenom sve manje, a sve je više onih koji Bosnu i Hercegovinu žive sa svim njenim kulturnoškim pluralnostima, dokazujući da se radi o društvu koje poštuje temeljne civilizacijske vrijednosti.

Željko Komšić

Prof. Rusmir Mahmutčehajić

Predsjednik Međunarodnog foruma Bosna